

1

leden
2005

Košířský farní list

Leden

JEDNOTA CÍRKVE

V měsíci lednu bývá pravidelně každým rokem týden modliteb za jednotu křesťanů. Bolestná skutečnost rozdělení vyznavačů Pána Ježíše, jejich rozdílná věrouka, výskyt mnoha omylů v pojetí Písma a jeho výkladu a z toho plynoucí neblahé důsledky v pojetí křesťanského života i pohoršení pro nekřesťany burcují k prosbám za sjednocení.

Přitom je třeba mít jasnou orientaci a nepodléhat některým zmatkům, které se bohužel vloudily i mezi katolické věřící.

Mnohým lidem uniká skutečnost, že Církev jednotu má, zatímco křesťané nikoliv.

Je totiž nutné rozlišení mezi jednou, svatou, katolickou, apoštolskou Církví, v níž subsistuje (uskutečňuje se) pravá Kristova Církev a ostatními křesťanskými společnostmi, které nejsou z hlediska původní Kristem stanovené plnosti církvemi v pravém slova smyslu, a tudíž nemohou být po věroučné stránce rovnocennými partnery katolické Církve. To však neznamená, že by po lidské stránce byli považováni za méněcenné, mohou dokonce svou důsledností života podle jimi poznané částečné pravdy překonat mnohé katolíky. "Ti, kdo se dnes rodí ve společenstvích vzešlých z rozštěpení a dospívají v nich k víře v Krista, "nemohou být viněni z hříchu odloučení, a katolická církev k nim přistupuje s bratrskou úctou a láskou... Vírou ve křtu jsou ospravedlněni a přivtěleni ke Kristu, proto jim právem náleží čestné označení křesťanů a synové katolické Církve je oprávněně uznávají za své bratry v Pánu". (KKC 818). Mnoho jejich projevů ušlechtilosti zasluhuje opravdovou úctu. Přesto jsou ochuzeni. Něco důležitého jim v různé míře podle jednotlivých typů vyznání a života chybí.

Jde-li pak o sjednocení křesťanů, vyvstává otázka, jak si tento cíl konkrétně představit, co se má stát, aby se uskutečnil. Je možné to vyjádřit jednoduchým způsobem. Sjednocení křesťanů nastane uznáním a přijetím celého Kristova odkazu. Ten je vyjádřen ve velekněžské modlitbě, kde Pán prosil Otce o jednotu pro svou Církev: "Otče svatý, zachovej je ve svém jménu, které jsi mi dal, **aby byli jedno** jako my...Prosím nejen za ně, ale také za ty, kdo pro jejich slovo uvěří ve mne, **ať všichni jsou jedno** jako ty, Otče, ve mně a já v tobě" (Jan 17,21). Mezi všemi křesťany je však pouze jediná Církev, která má tuto jednotu, o kterou prosil Ježíš, totiž Církev katolická. Z tohoto faktu plyne jasná podoba sjednocení křesťanů. Dochází k němu, když se z nekatolíků stávají katolíci.

Přesvědčení o jednotě, která má svůj domov v katolické Církvi, není jen umanutým ideologickým názorem nebo slepým tvrzením. Je možné je dokázat z trojího základního hlediska.

- Jde totiž o jednotu
- 1) **víry**
  - 2) **bohopocty**
  - 3) a **řízení**

Nový katechismus katolické Církve uvádí pouta jednoty. Především je to „láska, neboť ona je svorník dokonalosti“ (Kol 3,14). Dále jsou připomenuta viditelná pouta jednoty v souladu s výše uvedeným rozdělením na tři oblasti.

- vyznávání jediné víry přijaté od apoštolů;
- společné slavení bohoslužby, především svátostí;
- apoštolská poslušnost skrze svátost kněžství, která udržuje bratrskou svornost Boží rodiny. (KKC 815).

1) Jednota víry

Všechny ostatní křesťanské společnosti jsou nejednotné v nauce víry. Např. protestantismus je roztržštěn na velké množství denominací, z nichž každá má poněkud odchylnou nauku. Ba dokonce v každé skupině si může každý její člen přijímat jinou nauku, jak se mu zlíbí; každý jednotlivec si může vykládat zjevenou pravdu podle své libovůle.

Jedině katolická církev bdí nad tím, aby všichni její členové ve všech dobách vyznávali jen jednu nauku víry. Biskupové, církevní sněmy a papežové bdí nad tím, aby zjevená nauka víry byla vykládána v duchu Kristově všdy a všude jednotně. K tomu účelu katolická církev též formulovala jednotné symboly víry (vyznání víry).

2) Jednota bohoocty

Všechny ostatní církve jsou nejednotné ve svém uctívání Boha. Jen katolická církev má jednotnou bohooctu po celém světě. Každodenně přináší jedinou eucharistickou obět' Ježíše Krista po celém světě. Každodenně uděluje svátosti a vykonává modlitby jednotným způsobem po celém světě. Katolík může procestovat celou Zemi všemi směry od severu k jihu i od západu k východu, a všude najde v podstatě touž bohoslužbu s týmž vyznáním víry.

„Níc méně již od počátku se tato „jedna“ Církev představuje s velkou rozmanitostí, která pochází jak z různosti Božích darů, tak z různorodosti osob, které tyto dary dostávají. V jednotě Božího lidu se shromažďují rozmanité národy a kultury. Mezi členy Církve existuje různost darů, funkcí, podmínek a způsobů života; „v církevním společenství existují místní církve, které si uchovávají vlastní tradice“. (2. vatikánský koncil, LG 13) Velké bohatství takové rozmanitosti, která se projevuje také pestrostí bohoslužebných projevů, není na překážku jednotě církve. Přesto však hřích a tíže jeho následků stále ohrožují dar jednoty. I apoštol musí vyzývat „...horlivě se snažte zachovávat jednotu ve smýšlení spojení poutem pokoje“ (Ef 4,3).

3) Jednota řízení

Mezi všemi křesťanskými společnostmi má jen katolická Církev také jednotu řízení, jakou vyprošoval Ježíš. Ona vždycky měla a stále má jednotné řízení. Má jednu nejvyšší hlavu, římského papeže, kterému jsou přímo podřízeni biskupové, biskupům pak kněží a kněžím věřící. Všichni věřící tvoří se svými kněžími a biskupy dokonalou jednotu pod jednou nejvyšší viditelnou hlavou.

Dekret 2. vatikánského koncilu o ekumenismu objasňuje: „Jedině prostřednictvím katolické Církve, která je 'všeobecným nástrojem spásy', je dosažitelná plnost všech prostředků spásy. Věříme totiž, že jediné apoštolskému sboru, jemuž stojí v čele Petr, světil Pán všechno bohatství Nového zákona, aby ustavil jedno Kristovo Tělo na zemi, k němuž se musí plně přivtělit všichni, kdo už patří nějakým způsobem k Božímu lidu.“ (UR 3)

Ostatní křesťanské církve nemají ani jednotu víry, ani jednotnou bohooctu, ani jednotné vedení. Východní pravoslavné církve upadly po svém odštěpení do jakési roztržštěnosti a strnulosti, jen politický celek, v němž žijí, jim poskytuje jakýsi vnější rámec jednoty. A jaké je to v protestantských církvích? Ty jsou jednotné pouze v odmítání katolicismu. Mezi sebou jsou však protestanti rozštěpeni na četné církve a církvíčky. V Anglii a Severní Americe se uvádí více než sto protestantských církví. I v Německu je velké množství protestantských církví. Nejsou jednotné ve výkladu zjevených pravd. Někteří jdou

až k popírání základních křesťanských pravd, např. nejsv. Trojice, vtělení Syna Božího, božství Ježíšova atd.

Z uvedených důvodů se tedy můžeme přesvědčit, že není troufalé a přehnané tvrzení, že jenom katolická církev si uchovala po všechna staletí křesťanskou víru čistou a neporušenou, má-li jednotu víry, bohocpoty a řízení.

Touha po obnovení jednoty všech křesťanů je Kristův dar a výzva Ducha svatého. (UR 4)

P. Lohelius

Liturgický kalendář

Leden 2005

1. sobota	Slavnost Panny Marie, Matky Boží
2. neděle	2. neděle po Narození Páně
6. čtvrtek	Slavnost ZJEVENÍ PÁNĚ
9. neděle	Svátek Křtu Páně
13. čtvrtek	Sv. Hilaria, biskupa a učitele církve
16. neděle	2. neděle v mezidobí
17. pondělí	Památka sv. Antonína, opata
21. pátek	Památka sv. Anežky Římské, panny a mučednice
22. sobota	Sv. Vincence, jáhna a mučedníka
23. neděle	3. neděle v mezidobí
24. pondělí	Památka sv. Františka Saleského, biskupa a učitele církve
26. středa	Památka sv. Timoteje a Tita, biskupů
28. pátek	Památka sv. Tomáše Akvinského, kněze a učitele církve
30. neděle	4. neděle v mezidobí
31. pondělí	Památka sv. Jana Boska, kněze

Sv. Tomáš Akvinský

Oznámení

- **Biblické katecheze pro dospělé** budou pokračovat v **sobotu 8. a 29. ledna** ve farním sále u sv. Jana Nepomuckého. **Společenství mladých farníků se bude scházet po vzájemné domluvě.**
- **Promítání videofilmu bude v sobotu 15. ledna ve farním sále u sv. Jana Nepomuckého.**
- **V prosinci minulého roku byla uvedena do kulturnější podoby sakristie, předsíň a záchod** (vymalováním, vyspravením omítky, vykachlíčkováním a výměnou umyvadla a záchodové mísy) kostela Nejsvětější Trojice. Celková hodnota úpravy byla 21.536,- Kč. Srdečné Pán Bůh zaplat' všem, kteří se finančně i pracovně na této akci podíleli.
- **Do Vánoc byla také zaplacená zálohová faktura na rekonstrukci chórových varhan** v kostele sv. Jana Nepomuckého v hodnotě 10.000,- Kč. Zbývající částka - 55.000,- Kč bude postupně uhrazena z darů a **sbírek vyhlášených v prosincovém farním listu.**

Přehled nejvýraznějších investic ze sbírek a darů v roce 2004

obnova elektroinstalace u sv. Jana Nep.:	100.280,- Kč
chemická asanace kostela Nejsv. Trojice:	23.800,- Kč
digitální stavební dokumentace sv. Jana Nep.:	23.344,- Kč
celkové poplatky za plyn:	30.587,- Kč
vodu	11.318,- Kč
elektřinu	18.604,- Kč

Z jednání Farní rady

Od května 2004 do posledního setkání 10.12.04 projednávala Farní rada řadu problémů a potřeb naší farnosti, některé z nich úspěšně vyřešila. Podáváme krátký přehled:

- Z kostelních sbírek byla uhrazena poslední faktura (cca 16.000 Kč) za novou elektroinstalaci v kostele sv. Jana Nep. Bude dodána revizní správa od elektrikářů (p.Havel).
- Úspěšně proběhl podzimní úklid kostela sv. Jana – všem dobrovolným pracovníkům zaplat' Pán Bůh
- Byla zahájena oprava chórových varhan a z kostelních sbírek zaplacená zálohová faktura 10.000Kč. Další peníze bude nutno získat ze zvláštní účelové sbírky plánované na 26.12.04. Byl rovněž přislíben příspěvek od starosty Městské části Praha 5 p.Jančíka (P.Lohel, Vítek Bobysud)
- Městská část Praha 5 bude požádána o grant na opravu střechy kostela sv. Jana – žádost nutno podat do konce března 2005 (zajišťuje V.Bobysud)
- V prosinci 2004 probíhá sbírka zimního pánského ošacení pro bezdomovce (organizuje MUDr. E. Horáková)
- Byly provedeny drobné stavební úpravy v kostele Nejsvětější Trojice (renovace sakristie a hygienického zařízení) - díky všem dobrovolníkům, kteří se zúčastnili
- Do Farní rady byl koptován Václav Dráb, který nahrazuje V. Plíška a má na starosti aktivity farní mládeže

V. Bobysud

Noblesní kněz František přešel na věčnost

Pokud myslíme na noblesnost, jde v naší době o velmi vzácný rys osobnosti, spočívající v jemnosti, ušlechtilosti, ohleduplnosti a velkorysosti, která se neslučuje s vnější okázalostí a nápadností, ale vyznačuje skromnost a opravdovost. Takový byl a v našich srdcích zůstává kněz František Verner. Sloužil věrně (byl nejen Verner, ale i věrněj) Pánu Bohu a žil pro církev, v níž viděl Matku, která vychovává své děti. Měl rád světce, které Církev zrodila a jako knihovník a duchovní pastýř dbal o to, aby nezůstávali němými památkami historie, ale promlouvali k nám právě dnes.

Měl na srdci teologické vzdělání kněží. K tomu směřovala jeho knihovnická práce, pro níž nacházel podporu u kardinála Tomáška v pražské pokoncilní knihovně a později v ní pokračoval u křížovníků a na Vyšehradě, kde dostal pochvalné ocenění z Říma.

Jeho láska byla vynalézavá ve svědomitém rozvíjení farního života v Košířích. Tam učil, posvědčoval a vedl. Svým působením doprovázel farnost dlouhým obdobím totality až k několika prvním rokům svobody. Přitom velmi obětavě dbal o zdokonalování technického stavu kostelů, aby je mohl předat se ctí svému nástupci a usnadnil mu tak začátek služby v nové farnosti. Farnost předal v osmdesátém roce života a po deseti letech v devadesátém roce odevzdal svůj život do rukou Spasitele. V těch závěrečných deseti letech pozemského života se na nás díval s Vyšehradu svým laskavým a radostně přejícím pohledem. Budeme vděčně vzpomínat s tichou nadějí, že nás uvidí ještě s větší výše. Tam, "kde chvála nepřestává". R.I.P.

P. Lohel

„Jeden je vzat, druhý je ponechán“.

Košířské farnosti byl vzat dlouholetý duchovní správce P. František Verner, ponechán byl již 10 let jeho nástupce P. Lohelius Klindera, Th.D. O. Praem, který úspěšně nese předanou štafetu vedení farnosti. Upřímně děkují Košířští farníci.

Další pohledy na katolickou víru

III. Poznání Boha podle Církve

22. *Můžeme poznat Boha pouze rozumem?*

Jistěže můžeme. Vlastně my ho musíme poznat rozumem. Jinak bychom postrádali nutný základ pro věrohodnou víru v jeho zjevené Slovo. (36)

23. *Potřebujeme dokonce Boží zjevení, abychom poznali přirozeně poznatelné náboženské pravdy?*

Ano, potřebujeme nadpřirozené zjevení, protože naše mysl je zatemněna vášní, fantazií a hříchem. Požadujeme tuto morální nutnost pro každého, aby znal náboženské a mravní pravdy snadno, pevně a bez omylu. (37-38)

IV. Jak můžeme mluvit o Bohu?

24. *Můžeme rozmluvat s osobami, které nemají žádné náboženství nebo které mají náboženství od nás odlišné?*

Ano, protože naše poznání Boha je rozumové. (39)

25. *Je náš jazyk o Bohu omezen?*

Ano, je omezen naší lidskou kapacitou myšlení a poznání. (40)

26. *Je veškeré stvoření odrazem Boha?*

Ano, tak velice, že čím více víme o dokonalosti stvoření, tím více můžeme znát vlastnosti jejího Stvořitele. (41)

27. *Proč musíme očišťovat naši řeč o Bohu?*

Musíme tak činit, protože naší přirozenou tendencí je mluvit o nekonečném Bohu v konečných a proměnlivých termínech jeho stvoření. (42)

28. *Jak můžeme popsat naše poznání Boha?*

Nikdy nemůžeme proniknout do vnitřního bytí Boha. Můžeme pouze vědět, že není jako jeho stvoření a v jakém jsou vztahu vůči Němu. (43)

Na cestě křesťanského zdokonalování

O hříchu

I. Smrtelný hřích

= **11. Kdo se dopouští hříchu?**

Hříchu se dopouští, kdo vědomě a dobrovolně přestupuje Boží přikázání.

= **12. Kdo se dopouští smrtelného hříchu?**

Ten, kdo přestupuje Boží přikázání v důležité věci zcela vědomě a dobrovolně.

= **13. Proč se musíme distancovat od smrtelného hříchu ze všeho nejvíce?**

Protože je:

1. největším bezprávím vůči Bohu;
2. největším neštěstím pro člověka.

= **14. Proč je smrtelný hřích největším bezprávím proti Bohu?**

Protože jím člověk:

1. pohrdá Bohem, svým nejvyšším Pánem a nejdobrotivějším Otcem;

2. těžce uráží nejlaskavějšího Spasitele;
3. vyhání ze srdce Ducha svatého, svého nejlepšího přítele.

"Slyšte nebesa, pozoruj země, neboť Hospodin mluví: Syny jsem vychoval, vyvýšil, oni však mnou pohrdli!"

(Iz 1,2) - "Syna Božího znovu křížují a vydávají v posměch." (Žid 6,6) - "Nevíte, že jste chrámem Božím, a že Duch Boží ve vás přebývá?" (I Kor 3,16).

= **15. Proč je smrtelný hřích největším neštěstím pro člověka?**

1. protože jej zbavuje posvěcující milosti, Božího přátelství a všech zásluh pro nebo;
2. má v zápětí výčitky svědomí, mnohé časné tresty a nakonec věčné zavržení.

Jaké neštěstí má někdy v zápětí jediný smrtelný hřích, poznáváme u hříchu andělů a u hříchu prarodičů.

"Před hříchem prchej jako před smrtící zmijí: trest hříchu bez konce a rozkoš mžikem míjí."

= **16. Co máme dělat, abychom se uchránili před smrtelným hříchem?**

1. distancovat se, pokud možno i od všedních hříchů;
2. myslet na Boží přítomnost a na svého strážného anděla.
3. vyhýbat se příležitosti a nebezpečí hříchu;
4. v pokušení se modlit a hned mu rozhodně odpírat;
5. distancovat se od zahálky;
6. být vždy odhodlán raději zemřít než smrtelně zhřešit.

Těchto prostředků máme pilně a vytrvale užívat, aby se z nich častým cvikem vyvinul dobrý návyk. Kdo se těmito zásadami neřídí, dává najevo, že se nechce opravdu distancovat od smrtelného hříchu.

I sebesvětější osoby mohou ještě upadnout do těžkého hříchu, jestliže přestanou užívat prostředků proti němu. To ukazuje pád sv. Petra. Nejlepší ochranou před smrtelným hříchem však je celková **h o r l i v o s t** v duchovním životě. Záleží ve zbožné modlitbě, stálém sebezapírání a vhodném přijímání svatých svátostí.

= **17. Co má dělat, kdo pochybuje, zdali je něco smrtelným hříchem či nikoliv?**

Má zatím udělat to, co je bezpečnější (např. odmítnout předmanželský intimní styk v době známosti)

a co nejdříve se poradit se zpovědníkem nebo představeným.

Varhany

U sv. Jana Nepomuckého právě probíhá oprava varhan na malém kůru nad presbytářem a o vánocích bychom měli jejich zvuk slyšet. Vezměme to jako příležitost si povědět něco o královském nástroji.

Název varhany pochází z řeckého slova organon - nástroj, přístroj. A prapůvodním vzorem pro varhany je starořecká Panova píšťala, malý nástroj s několika píšťalami různé délky (a tím i různých tónů) spojených k sobě.

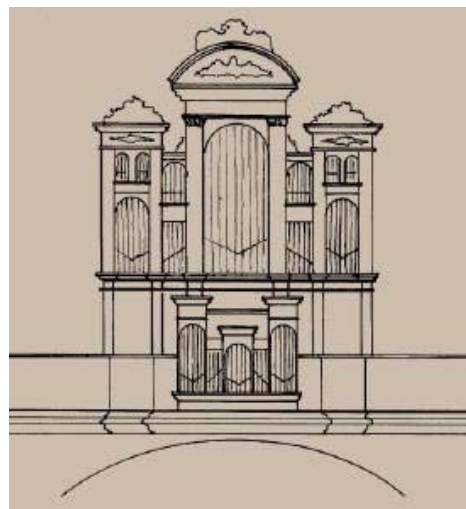
Podle starověkých autorů Vitruvia a Herona z 1. století po Kr. je vynálezcem mechanismu varhan Ktesibios, který žil v Alexandrii okolo r. 300. př. Kr. Podle popisu to byl tak dokonalý nástroj, že stejné dokonalosti se potom dosáhlo až v 18. století. Ktesibiův vzduchový systém se skládal ze dvou částí, jedna sloužila ke stlačení vzduchu a druhá, obsahující stlačený vzduch ho držela na stálém tlaku. Tato druhá část byla zkonstruována jako zvon ponořený do nádrže s vodou. Když vzduchové pumpy naplnily zvon, přebytečný vzduch unikal do vody ve formě bublin, při malém tlaku voda stoupala do zvonu a vzduch pomáhala stlačovat, tím se držel stálý tlak. Řad píšťal bylo několik, snad až osm. Bylo použito také důmyslného mechanismu, který pouštěl vzduch do jednotlivých píšťal jen ve vybraných

řadách. Znění píšťaly bylo řízeno dvojnásobem, volbou píšťaly - výšky tónu a volbou řady - barvy, charakteru tónu. To je i princip dnešních varhan.

Řada píšťal s tóny různé výšky, ale mající stejnou kvalitu zvuku (barvu), se nazývá *rejstřík*. K pohybu šoupátek pouštějících nebo uzavírajících vzduchové kanály se používaly zalomené páky (to jsou předchůdci dnešních kláves) a zpět byla vracena působením pér. Tyto varhany se, podle použití vodní nádrže a bublající vody, nazývaly hydraulos (hydór - řecky voda).

Varhany byly ve starověku velice oblíbeny. Hráli na ně i císařové a byly používány k obveselování při hostinách a především v představeních v divadle a cirku.

V šestém století stavba varhan v západní Evropě zanikla, zatímco ve východní pokračovala. V r. 757 císař Konstantin V, Kopronymus, daroval varhany králi Pipinovi. Později se stavba varhan i jejich používání při bohoslužbě rozšířilo v Německu. V té době byl vodní mechanismus, pro udržení tlaku vzduchu opuštěn a vzduch byl vháněn přímo do píšťal pomocí měchů. Bylo pak potřeba větší množství měchů i mužů k jejich obsluze.

Tyto středověké varhany měly ještě další nedostatek. Najednou zněl stejný tón ve všech rejstřících. Volba rejstříku nebyla možná. Proto se používalo několika klaviatur, vlastně různých varhan, a na každé hrál speciální hráč. Původní klávesy byly spíše táhla a později se používaly lomené páky a byly široké tak, že se obsluhovaly celou rukou.

V době od 10. do 12. století vznikly i další typy varhan. Nejmenší - *portativy* - určené ke hře při chůzi. Jednou rukou hráč tahal měch, druhou hrál. Dále to byly - *positivy* - varhany malých rozměrů, které se při hře nepohybovaly, ale daly se snadno přenést na jiné místo několika muži. Byl ještě jiný nástroj - *regál*. Ten měl místo píšťal jazýčky, upevněné na jednom kraji a volné na druhém. To byl předchůdce dnešních harmonií.

Ve čtrnáctém století byly klaviatury umístěny nad sebou a později k nim byly přidány spojky, které klávesu stisknutou na jedné klávesnici, stiskly i na druhé. V té době vznikla i klávesnice obsluhovaná nohama - *pedál*. Klávesnicím obsluhovaným rukama se říká *manuály*. V té době asi vznikly úzké klávesy, na které se dalo hrát jednotlivými prsty.

Nejspíše v 15. století se objevila možnost volby rejstříků. Nemusely znít všechny současně. To bylo umožněno dalším zdokonalením technického zařízení. Tím se zvukové vlastnosti varhan podstatně rozmnožily. Kombinace rejstříků dává varhanám typický zvuk.

Ve varhanách se kromě rejstříků laděných do stejné výše užívají také rejstříky laděné o jednu nebo i více oktáv výše nebo hlouběji. Současné znění takových rejstříků umožňuje, aby zvuk varhan zněl jasněji nebo temněji, a také zvuk zesílit. Zesílení nebo zeslabení regulací síly vzduchového proudu není možné, při tom se mění výška tónu.

Vrchol stavby varhan je v 17. a 18. století. Tehdy se v plné míře využívalo možností, které varhany poskytují, k provozování vícehlasé (polyfonní) hudby. Varhanní píšťaly jsou retné i jazýčkové, jako materiál slouží nejvíce dřevo a cín. Rozsah manuálů je asi čtyři a půl oktávy, pedálu dvě až dvě a půl oktávy. (V raném středověku byl tento rozsah značně menší.) Ve stavbě varhan se projevují také zeměpisné osobitosti. Známé jsou celé rodiny varhanářů, např. Antegnati v Itálii v 15. a 16. stol. a Silbermannové v Německu v 17. a 18. století.

Pod vlivem J.S.Bacha se u varhan začalo používat temperované ladění. V té době ovšem se už začínaly komponovat opery a vznikl velký symfonický orchestr, hudební styl se měnil, orientoval více na skladby jednohlasé s bohatým akordickým doprovodem.

V 19. století se projevila snaha napodobit zvukem varhan zvuk orchestru. Napodobovaly se na př. smyčcové nástroje a převládala akordická hra.

Ve 20. století vzniklo hnutí za návrat ke stavebním principům užívaným před rokem 1750 a ke zvukové kráse barokních varhan. Průkopníkem v tomto oboru byl Albert Schweitzer.

Varhanářství u nás bylo ovlivněno zejména Německem, částečně Itálií. Od 19. století působí v Krnově ve Slezsku známá varhanářská firma Rieger-Kloss.

Vidíme, že varhany jsou složitý stroj. Jeho hlavní části jsou: soustava píšťal, často sestavená do ozdobných skříní, tzv. *prospekt*, dále je to *hrací stůl*, s manuály, pedály a táhly nebo sklopkami k obsluze rejstříků. A podstatná je také *traktura*, zařízení, které spojuje klávesnice a rejstříkové ovladače s rozvodem vzduchu. Traktura je dvojí, *hrací* přenáší stisk klávesy a *rejstříková*, která přenáší pohyb rukojetí na potřebné zařízení. Traktura bývala mechanická, v novější době se užívá traktury pneumatické nebo elektrické.

Varhany používané v kostelích trpí změnami teploty a leckdy i působením vlhkosti. Údržba a opravy nástroje musí být poměrně časté. (O opravě varhan u Nejsvětější Trojice svědčí mnoho zápisů ve farní kronice.)

V církevní hudbě se uplatnily poměrně pozdě, platily dlouho za světský nástroj. Dnes jsou ovšem v západním světě k neodmyslitelnou součástí chrámové hudby. Hudba a zejména zpěv vždy k liturgii, k bohoslužbě, patřily. Jsou to hlavně gregoriánský chorál, vokální polyfonní skladby (vrcholící v díle G.Palestriny v 16.stol.). U nás zejména lidový zpěv doprovázený varhanami. Kromě toho se varhany uplatní jako samostatný nástroj v mezihrách mezi zpěvem. Varhany vždy dodávají bohoslužbě slavnostní ráz a lesk. Užívají se proto v plné míře zejména o slavnostech a svátcích. V době postní a adventní se užívají jen k doprovodu lidového zpěvu. Od Zeleného čtvrtku do Bílé soboty pak zcela utichají.

U sv. Jana Nepomuckého se k doprovodu zpěvu užívalo nejdříve malého harmonia umístěného v lodi vzadu na levé straně, zhruba tam, kde je socha sv. Jana. Později za války, v důsledku okupace, se na velký kůr dostalo velké dvou manuálové harmonium, snad ze smíchovského gymnázia. To, po úpravě pohonu měchů, slouží dosud v kapli sv. Václava. Po roce 1948, v době útlaku, získal náš kostel další nástroje. Dnešní varhany na velkém kůru pocházejí z Joanea, od Školských bratří v Salmovské ulici. V poslední době velmi utrpěly vlhkostí a proto jsou v opravě menší varhany od sv. Bartoloměje, od Šedivých sester. Mají jeden manuál s osmi rejstříky a pedál se dvěma rejstříky.

V době, kdy budeme číst lednový farní list, už bude náš zpěv doprovázený tímto nástrojem znít k větší slávě Boží.

Podle pramenů z Internetu, farního archivu a vzpomínek

M.P.

Zahranिční dárce - doplnění k farní kronice.

V roce 1971 P. Verner zapsal: "Kostel Nejsvětější Trojice dostal od dárce ze zahraničí, který si nepřeje být jmenován, agregát na vytápění kostela."

Paní Jitka Dajbychová nám k tom u napsala dopis, kde vysvětluje, jak to vlastně tehdy bylo.

Korespondenci s dárkyní vedla paní Dajbychová, aby P. Verner byl ušetřen dalších nepříjemností s církevní tajemnicí. I pro něj byla dárkyně anonymní.

Z dopisu citujeme: "Na výstavě Pragothem pan farář a poradci vybrali kamna západoněmecké výroby, ale problém byl, jak sehnat (tehdy!!) marky na zaplacení. A tu se našla pí. Hildegard Thywissen z Neussu am Rhein, která uspořádala rodinnou (i dětí) sbírku a kamna se zaplatila tam a potom přiletěl 'Vögelein' - to bylo v předchozí korespondenci krycí jméno pro kamna."

Máme radost, že jsou v Košířích farníci, kteří mají svou farnost rádi, a dokázali i v temných dobách pro ni mnoho udělat. A dárkyni, nyní již známé, znovu ze srdce děkujeme.

M.P.

<u>Vydává:</u>	Římskokatolická košířská farnost v Praze 5
<u>Redakční rada:</u>	P. Lohelius Klindera, Th.D., S. Dobeš, V. Plíšek, M. Práger
<u>Technická redakce:</u>	J. Brůček
<u>Uzávěrka:</u>	15. každého měsíce
<u>Náklad:</u>	170 výtisků

Neprodejně